O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O‘RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI HUZURIDAGI BOSH ILMIY-METODIK MARKAZ

TA’LIMNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA MALAKASINI OSHIRISH: ZAMONAVIY YONDASHUVLAR VA INNOVATSIYALAR

onlayn ilmiy-amaliy anjuman

2021 yil, 25 fevral

МУНДАРИЖА ¤ CONTENTS ¤ СОДЕРЖАНИЕ

1-ШЎЪБА. РАҲБАР ВА ПЕДАГОГ КАДРЛАРНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ТИЗИМИДА ЗАМОНАВИЙ ЁНДАШУВЛАР, ИННОВАЦИЯЛАР ВА ХАЛҚАРО ТАЖРИБАЛАР

1. СОВЕРШЕНСТСОВАНИЕ УЧЕБНОГО ПЛАНА ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ ПО НАПРАВЛЕНИЮ «РАДИОЭЛЕКТРОННЫЕ УСТРОЙСТВА И СИСТЕМЫ». Закирова Ф.М.....8
2. КРЕАТИВ ФИКРЛАШГА ЙЎНАЛТИРИЛГАН ХОРИЖИЙ ТАЖРИБАЛАР. Адизов Б.Р.....11
3. КОМПЕТЕНТЛИККА ЙЎНАЛТИРИЛГАН КАСБИЙ ТАЪЛИМНИНГ ИЛМИЙ АСОСЛАРИ. Эсанбобоев Ф., Эшмаматов И.....17
4. МАЛАКА ОШИРИШ ЖАРАЁНИДА ПЕДАГОГ КАДРЛАРНИНГ ИННОВАЦИОН САЛОҲИЯТИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ. Шаропов Ш., Кушарбаев Дж.У.....20
5. АКАДЕМИК ЛИЦЕЙ РАҲБАР ВА ПЕДАГОГ ХОДИМЛАРИНИ ҲАЁТ ДАВОМИДА ЎҚИТИШ ТАМОЙИЛИ АСОСИДАГИ УЗЛУКСИЗ МАЛАКА ОШИРИШ ТИЗИМИНИ ЙЎЛГА ҚЎЙИШ. Исомов И.....22
6. ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ТРАНСФОРМАЦИЯСИ ДАВР ТАЛАБИ. Эргашов Ё.С., Саъдиев В.А.....24
7. INNOVATIVE ENGLISH TEACHING FOR IN-SERVICE CLASS LEARNING. Tashkenbaeva U.A., Khazratova G.Sh.....26
8. МОДЕРНИЗАЦИЯ ПРОЕКТИРОВАНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ ПЕРЕПОДГОТОВКИ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ: ЦЕЛИ, ЗАДАЧИ И НОВЫЕ МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ. Швайко В.Г.....28
9. ТАЪЛИМДА ИНТЕГРАЦИЯЛАШГАН ТЕХНОЛОГИЯ. Мирзаева З.И., Икромов У.Ҳ.....30
10. ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ТАЪМИНЛАШ СТРАТЕГИЯСИНИ ИШЛАБ ЧИҚИШДА РАҲБАР КАДРЛАР КАСБИЙ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ЙЎЛЛАРИ. Джураев А.С.....32
11. ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСИ ТРАНСФОРМАЦИЯСИНИНГ ТАШКИЛИЙ-ПЕДАГОГИК ШАРТ-ШАРОИТЛАРИ. Саъдиев В.....37
12. РИВОЖЛАНГАН МАМЛАКАТЛАРДА МАЛАКА ОШИРИШ МОДЕЛЛАРИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ. Мирсолиева М.Т.....40
13. THE EFFICIENCY OF USING ROTATION METHOD IN TEACHING/LEARNING FOREIGN LANGUAGE IN THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT SYSTEM. Giyasova U.E.....45
14. IN AN AMBITIOUS EDUCATION SYSTEM, IMPROVING THE STANDARD OF EDUCATION. Khazratova G., Suyinova E.....47
15. MODULAR PRINCIPLE TRAINING: "SITUATION AND BEHAVIOUR MODELLING" IN THE POSTGRADUATE EDUCATION OF OBSTETRICIANS AND GYNAECOLOGISTS. Agababyan L.R., Makhmudova S.E., Nasirova Z.A.....48
16. ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА РАҲБАР КАДРЛАРНИНГ ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА ТАКОМИЛЛАШТИРИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ. Насруллаев Т.И.....51
17. UMUMTA'LIM MAKTABLARINING PEDAGOG XODIMLARINI MALAKA OSHIRISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI. Ubaydullayeva M. Sh.....54
18. TILNING KREATIV KOMPETENTLIGI VA UNING TAKOMILLASHISHI. Muhammedova G.....56
19. TAYANCH KOMP MOHIYATI VA UNI TA'LIM JARAYONIDAGI SAMARADORLIGI. Gafurova Z.O.....57
20. ПЕДАГОГ ХОДИМЛАРГА ҚЎЙИЛГАН ТАЛАБЛАР ВА УЛАРНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ АСОСЛАРИ. Абдуллаева Р.М.....59
21. МАВЗУГА АМАЛИЁТ СИНГДИРИЛСА.... Артикбаев А., Эшқобилов А.....63
22. ПЕДАГОГ КАДРЛАРНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ТИЗИМИДА ЎҚУВ МАШҒУЛОТЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШГА ЎЗИГА ХОС ЁНДАШУВЛАР. Абдалова С.Р.....64
23. БЕНЧМАРКИНГНИНГ ОЛИЙ ТАЪЛИМДА ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШДАГИ ЎРНИ. Искандаров М.Ю.....66

ПЕДАГОГ КАДРЛАРНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ ТИЗИМИДА ЎҚУВ МАШҒУЛОТЛАРИНИ ТАШКИЛ ЭТИШГА ЎЗИГА ХОС ЁНДАШУВЛАР

Абдалова С.Р.

Тошкент вилояти Чирчиқ давлат педагогика институти

Педагог кадрларнинг ҳар томонлама ривожланиши уларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизими сифатига, ривожланишига ва мазмунан такомиллашиб боришига боғлиқ. Бугунги кунда бу, энг долзарб муаммолардан бири бўлиб қолмоқда. Шу билан бирга инновацион технологияларнинг жорий этилаётгани мазкур тизимнинг сифатини яхшилаб боришни тақозо этмоқда.

Ҳозирги давр ўқув машғулотларини тингловчиларни мустақил фикрлашга йўналтирадиган ўқитиш технологиялари ва интерфаол усулларни жорий этиш асосида ташкил этиш, асосий эътиборни уларнинг касбий билимларини такомиллаштириш билан боғлиқ механизмларни амалга оширишга қаратиш лозим.

Ўқитишнинг анъанавий кўринишидан фарқ қиладиган замонавий ёндашувларни қўллаш, ўқитиш жараёнини ягона шаклга келтириш ва юқори самарадорликка эришишга имконият яратади. Шу боис ҳам илмий-техника тараққиётининг жадал суръатларда ривожланаётган бугунги кунда ўқитишнинг анъанавий техологиялари шахсга йўналтирилган илғор технологиялар билан алмаштирилмоқда. Бундан кўзланган мақсад ҳар томонлама етук, жаҳон стандартлари даражаси талабларига жавоб бера оладиган кадрлар тайёрлашдир.

Педагог кадрларни қайта тайёрлаш ва малакасини ошириш тизими сифатининг ошиб бориши ўқув машғулоти жараёнида фойдаланилаётган замонавий педагогик технологияларни турли йўналиш ва мақсадларда қўлланилаётганлигига боғлиқ. Педагогик технологиянинг асосий мақсади - пировард натижага эришиш йўлларини кетма-кет аниқлаш, натижада унга эришишдан иборат. Бу технология педагогик лойиҳалаштириш, таълим жараёнини ташкил қилиш ва албатта педагог учун қулай шарт-шароит яратиш орқали ҳамкорликда ишлашдир. Унинг асосийларидан бири, бу шахсга йўналтирилган технологиядир. Мазкур технология тингловчи қобилияти ва тажрибасини юзага чиқаришга имкон беради, уни лойиҳалаштиришда уларнинг тайёргарлик даражаси ҳисобга олинади, у шахсдаги мустақиллик, ташаббускорлик, жавобгарликни ҳис этиш, танқидий фикрлаш каби сифатларини тарбиялайди. Бунда уларнинг ўз-ўзини ривожлантириш, ўзлигини намоён этиш, ўз амалий фаолиятида синаб кўриш, янги ғоя ва фикрларни билдириш, мавжуд муаммоларни бартараф этиш учун эркинлик

бериш, ижодий, танқидий фикрлашини ривожлантириш учун шароит яратилади.

Муаммоли ўқитиш технологиясидан ўқув машғулотларини ташкил этишда фойдаланиш ҳам яхши натижалар беради. Ўқув машғулоти мавзусини мазкур технология ёрдамида ўтиш муаммоли тузилган маъруза услуби орқали билим бериш давомида мулоҳаза юритиш, исботлаш, умумлаштириш, таҳлил қилиш кабилардан фойдаланишни кўзда тутади. Бу технология кўпроқ ижодий фаолият кўникмаларини ривожлантириш мақсадида қўлланади, ижодкорликни ривожлантиради ва касбий тайёргарликни мустаҳкамлайди.

Муаммоли ўқитиш мазмуннинг қизиқарлиги жиҳатлари янги мазмун, эски билимга янгича нигоҳ, ҳаёт билан боғланиши, тингловчи амалий фаолияти, ҳозирги замон, тарих ва келажак билан боғлиқлигида.

Ижодий характердаги топшириқларни бажаришда тингловчи муаммоли вазиятларни аниқлаш, таҳлил қилиш ва мустақил равишда қарор қабул қилиш кўникмаларини эгаллайди, илмий тавсифдаги изланишларни талаб қиладиган масалаларни ҳал қилиш услублари билан танишади.

Замонавий ёндашувларда педагог биринчи навбатда машғулот ўтишдан аниқ мақсад ва натижани белгилаб олади. Анъанавий конспект ёзишдан воз кечади. Унинг ўрнига янги билимлар ва ахборот воситаларига асосланган таянч конспектлари тузади. Унда тингловчиларга етказилиши лозим бўлган билимлар аниқ кўрсатилади, шунингдек, ўзлаштиришдаги самарадорлик эътиборга олинади. Ана шу таянч конспектларга мувофиқ ўтмоқчи бўлган янги ўқув машғулотининг техник лойиҳаси ишлаб чиқилади. Бу ўқитишнинг афзаллиги шундаки, педагог турли усул ва воситалар орқали тингловчилар фаолиятини бошқаради.

Машғулот лойиҳасини амалга оширишда қуйидаги ишларга алоҳида эътиборни қаратиш лозим: ўрганилаётган мавзу бўйича мақсад (таълимий, тарбиявий ва ривожлантирувчи), вазифалар билан тингловчиларни олдиндан таништириш; муаммоли топшириқларни ишлаб чиқиш ва уларни бажариш тартиби билан таништириш; мавзуни тўлик ўзлаштириш бўйча кўрсатмалар ва мезонларини айтиб бериш; олинган натижаларга асосланиб хулосалар чиқариш; уларнинг ижодий фаолият тажрибаси, муносабатларидаги камчилакларини кўрсатиш ва бошқалар.

Лекин, таҳлиллар ва кузатишлар мазкур технологиялардан фойдаланишда жуда катта муаммолар мавжудлигини кўрсатади. Жумладан, педагогларимиз уларнинг мазмун ва моҳиятини, мақсад ва вазифаларни, тамойилларини, қоидаларини, ўқув машғулотига киритиш механизмларини тўғри ҳамда аниқ тушунмасдан туриб улардан фойдаланишга ҳаракат қилишмоқда. Бу ўз самарасини бермаяпти. Бу борада педагогларимиз ўртасида мунтазам давра суҳбатлари ва семинарларни ташкил этиш ҳамда бу жараёнга республикамизнинг етакчи олим ва профессор-ўқитувчиларини жалб этиш лозим.

Ўқув машғулоти жараёнини лойиҳалашда ўқитиш методларини тўғри танлашга, яъни методларни машғулотнинг вазифалари ва мазмунига мослигига, топшириқлар кетма-кетлигига, машғулотнинг мақсад ва вазифаларини белгилашга, асосий босқичларини тўғри жойлаштиришга, ҳар бир босқич учун ўқитишнинг метод, восита ва технологияларини танлашга алоҳида эътиборни қаратиш лозим.

Шундай қилиб, замонавий ёндашувлар асосида ташкил этилган ўқув машғулоти бу тизим сифатини оширади, тингловчиларнинг ижодий қобилиятларини ривожлантиради ҳамда касбга қизиқишини кучайтиради.

БЕНЧМАРКИНГНИНГ ОЛИЙ ТАЪЛИМДА ТАЪЛИМ СИФАТИНИ ОШИРИШДАГИ ЎРНИ

Искандаров М.Ю.

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳузуридаги Бош илмий-методик марказ

Бугунги кунда бутун дунёда таълим соҳасида рўй бераётган ўзгарувчан вазият шароитида маҳаллий ОТМларимиз қатор камчиликларга эга, уларни қуйидагича келтириш мумкин:

- консерватив, пассив, бир хил корпоратив маданият;
- ташқи муҳтдаги ўзгаришларга жуда секин мослашувчанлик;
- янги буюртмачилар учун паст жозибадорлик;
- “инвесторлар” учун паст жозибадорлик.

Юқоридаги мазкур муаммоларни ОТМларда ҳал этиш учун фақатгина хорижий ОТМларнинг ижобий ва мувваффақиятли тажрибаларидан фойдаланган ҳолда қайта ташкил этиш (реорганизация) ва бошқа янгиликларни жорий этиш лозим.

ОТМлар бошқа тармоқ ва соҳалардаги мувваффақиятли фаолият юритишни хоҳлаган ташкилотлар каби ўз хизматларини такомиллаштиришга, уларни бир мунча муҳим, замонавий, талаби юқори бўлган товорларга айлантиришга интилишлари лозим. Бунда бечмаркинг ёрдам бериши керак.

Бенчмаркинг (англ. Benchmarking) − бу ўз ташкилоти (ўз мамлакатида ёки хорижда фаолият кўрсатаётган тармоғига ёки тармоққа тааллуқлигидан қатъий назар жараёнлари ўхшаш ташкилотлардан) фаолиятини яхшилаш учун бошқа ташкилотларнинг илғор тажрибасини ўрганиш, амалиётига мослашиш жараёни. У тенг даражада ўзида икки жараённи қамрам олади:

Одатда намуна сифатида ташкилотни ўзининг хусусий маҳсулотлари ва ишлаш усулларини такомиллаштириши мумкин бўлган усулларини аниқлаш учун бошқа шунга ўхшаш соҳаларда ишлайдиган бевосита рақобатчилар ва